

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 608571 - I/09/MSW

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia   grudnia 2009 r.

Pan
Romas Valentukevičius
Kontroler Sejmowy
Republiki Litewskiej
Gedimino pr. 56
LT-01110Vilnius

Jednym z priorytetów mojej działalności jako Rzecznika Praw Obywatelskich jest zaktywizowanie wszelkich form pomocy dla Polaków oraz osób polskiego pochodzenia, znajdujących się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Podobną troską staram się również otaczać cudzoziemców oraz mniejszości narodowe zamieszkujące na terenie mojego kraju.

Z przykrością stwierdzam, iż w roku bieżącym dochodzi do mnie coraz więcej niepokojących sygnałów dotyczących sytuacji mniejszości polskiej zamieszkującej na terenie Republiki Litewskiej. Przykładem jest wiadomość, która dotarła do mnie w ostatnich dniach, a dotycząca nakazania przez administrację samorządu rejonu sołecznickiego (zamieszkanego w większości przez Polaków) usunięcia tablic z nazwami ulic w języku polskim. Za niezastosowanie się do tego nakazu władzom rejonu grozi grzywna w wysokości 2 tysięcy Litów. Zaznaczę w tym miejscu, iż już w lutym br. wystąpiłem do polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w związku z wyrokiem Najwyższego Sądu Administracyjnego Republiki Litewskiej z dnia 30 stycznia br., zgodnie z którym nazwy ulic w miejscowościach zamieszkałych przez mniejszości narodowe mogą być pisane wyłącznie w języku urzędowym, czyli litewskim.

To rozstrzygnięcie, a także jego egzekwowanie, w sposób szczególny godzi w mniejszość polską na Litwie, która w niektórych miejscowościach na Wileńszczyźnie stanowi nawet ponad 80% ogółu ludności. Nie należy zapominać, że ludność ta zamieszkuje na tych terenach od stuleci.

Przedstawione działania wydają się być sprzeczne z łączącą Republikę Litewską umową międzynarodową. Zgodnie z art. U ust. 3 Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 1 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 209), *w rejonach tradycyjnie zamieszkałych przez znaczącą ilość osób należących do mniejszości narodowej Strony będą starać się - zgodnie z obowiązującym prawem, w tym także, tam gdzie to stosowne, umowami z innymi państwami oraz przy uwzględnieniu ich specyficznych warunków - umieszczać również w języku mniejszości tradycyjne nazwy lokalne, nazwy ulic i inne oznakowania topograficzne o charakterze publicznym, o ile istnieje tam wystarczające zapotrzebowanie na takie oznakowania.* Ponadto ośmielę się zauważyć, że przedstawione działania władz Republiki Litewskiej mogą naruszać ustawę z dnia 23 listopada 1989 r. o mniejszościach narodowych.

W dniu 13 grudnia 2009 r. Polska Agencja Prasowa podała, że Minister Spraw Zagranicznych Litwy Pan Vygaudas Uszackas miał powiedzieć podczas swojej ostatniej wizyty na Sejneńszczyźnie (Podlaskie), że rząd litewski będzie szukał sposobu, by stworzyć prawną możliwość wywieszania tablic z nazwami ulic w języku polskim. Kwestia tych tablic ma być jeszcze w tym tygodniu przedmiotem rozmów na wyjazdowym posiedzeniu rządu na terenie rejonu sołecznickiego. Jednakże Pan Minister zaznaczył, że obecnie litewskie prawo nie zezwala na tablice w języku polskim.

Przy okazji pozwolę sobie nadmienić, iż ostatnio zmuszony byłem także interweniować w polskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych w sprawie likwidacji małych szkolnych klas polskich w litewskich szkołach. Chodzi o ponad sto małych kompletów, w których uczą się polskie dzieci. Podobno przyczyną likwidacji miały być wykazane badaniami lepsze wyniki w nauce dzieci uczących się w tych klasach, od wyników osiąganych przez dzieci uczące się w licznych klasach litewskich.

Mając na uwadze powyższe, ośmielam się prosić o rozważenie możliwości podjęcia wynikających z kompetencji Pana Kontrolera działań w przedstawionych kwestiach, mających na celu poprawę sytuacji w zakresie poszanowania praw mniejszości polskiej zamieszkującej na terenie Republiki Litewskiej.